

Seeking Testimonio in the Gaza Genocide

Tomas de Rezende Rocha

Assistant Professor, University of Washington, USA. Email: trocha@uw.edu

Received: 2024-11-27	Revised: 2025-02-09	Accepted: 2025-03-03	Published: 2025-06-11
Citation: Tomas de Rezende Rocha.(2025). Seeking Testimonio in the Gaza Genocide. <i>Foundations of Education</i> , 14(2), 105-117. doi: 10.22067/fedu.2025.46543			

Abstract

This essay examines the role of educational philosophy in fostering world peace, engaging historical and contemporary debates. While thinkers from Plato to Noddings argue that philosophy cultivates political virtues and ethical life, critics like Arendt and Rorty question its political efficacy. Drawing on Marxist and decolonial perspectives, the essay explores the limits of philosophical discourse detached from material struggles. It then critiques the transformation of *testimonio* from a genre of resistance literature to an academic research tool, arguing that this shift depoliticizes its original purpose. Instead, the essay calls for a return to *testimonio* as urgent evidence of injustice, particularly in the ongoing crisis in Gaza. By embracing immanent critique and resisting ideological co-optation, philosophers of education can contribute to peace through critical engagement with global struggles.

Keywords: testimonio and resistance, gaza genocide, decolonial perspectives, peace and political engagement.

©2025 The author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution (CC BY 4.0), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, as long as the original authors and source are cited. No permission is required from the authors or the publishers.

The topic of this special issue — the contribution of educational philosophers to a turbulent world: engaging philosophically minded researchers in world peace — is timeless and controversial. Timeless: because the question of the contribution of philosophy to the world is as old as philosophy itself. Plato insisted on the rational education of philosopher-rulers (Plato, 1992); Immanuel Kant thought philosophy was necessary for understanding the rational necessity of peace (Kant, 1795/1983); G.W.F. Hegel hoped for the development of “ethical life” (*Sittlichkeit*) through philosophical thinking (Hegel, 1820/1991). Jean-Jacques Rousseau (Rousseau, 1762/1979), John Dewey (Dewey, 1916/1997), Nel Noddings (Noddings, 2013), Maxine Greene (Greene, 2000, 2018), and numerous others have argued that a distinctively philosophical kind of thinking, understanding, discourse, or education is necessary for overcoming nationalism, coexisting peacefully, resolving conflicts, developing democratic habits, fostering imagination and empathy, and cultivating humanitarian values. Philosophers have also inspired *philosophies* – in the sense of “ways of life” (Hadot, 1995) or “forms of life” (Jaeggi, 2018) – which, it is argued, can promote greater peace and harmony: Stoicism, Confucianism, feminism, Buddhism, secular humanism, Gandhism, liberalism, Pan-Africanism, and so on. The full list is far too long to present here. In short, philosophers have almost always attempted to describe philosophy and philosophies in a way that preserves at least *some* sort of role for themselves in the creation of a more peaceful world.

Controversial: because not everyone agrees that philosophically minded research has much to offer a better politics, let alone to anything as distant and majestic as “world peace.” Hannah Arendt (Arendt, 1951/2024, 1958/2018) believed thoughtlessness was one of the roots of political violence but was also suspicious of philosophy’s historical contribution to politics. Liberal ironists like Richard Rorty (Rorty, 2000) might doubt that philosophy has much of a “mission” or “task” in the first place (p. 19) – perhaps philosophers are simply people who are familiar with a certain intellectual tradition, and who (like Hegel in a different key) can at best help to “hold our time in thought” (p. 20). (Maybe the owl of Minerva really does only fly at dusk.) It is not that philosophy is necessarily socially useless, but perhaps it is simply of “no help in dealing with Nazis and other bullies” (p. 16). Perhaps Nazis and other bullies can (in rare best-case scenarios) be rationally reformed with the help of philosophical inquiry, but it is much more likely that they must simply be defeated – exposed, ridiculed, politically out-manuevered and out-organized – or (in the worst-case scenarios) out-gunned. For philosophers of education with more socialistic leanings, the social usefulness of philosophical reflection and analysis is measured by whether it supports or suffocates political praxis. Philosophical analysis and discussion of peace, democratic values, liberal principles, and so on, unmoored from international class struggle – what Paulo Freire (Freire, 2018) would have dismissed as the “idle chatter” of “verbalism” (p. 87) – merely legitimizes capitalist society through its apolitical passivity and perpetuates the conditions for social alienation, economic oppression, crimes of desperation, and ethnic and gender-based hatred and aggression. So, insofar as violent conflicts often stem from the destabilizing and immiserating effects of economic competition between capitalist powers, and are further incentivized by war profiteers, lasting peace requires (even if it cannot guarantee) moving past capitalism as the globally hegemonic institutionalized social order. What does this imply for the average philosopher of education after Marx? Does it give her a reason to take up militant revolutionary struggle? A reason to participate in building and strengthening democratic institutions such as labor unions? At the very least, perhaps a reason to vocally

oppose imperialist wars?

I am not certain what philosophers of education can do for world peace that is all that distinct from what anyone, in their own small corner of the world, can similarly do. At the same time, I am for some reason absolutely convinced that a saner and more peaceful world would be delightfully saturated with philosophically minded educational research. This vision is, I think, what keeps me motivated more than any instrumental calculus about the causal effect of my work on world peace. I can easily imagine all sorts of “bullshit jobs” (Graeber, 2019) fading into obscurity if and when we move toward world peace, but I cannot even conceive of a better world where we would not need or want to philosophize about education. So, here is my tentative, general answer: a good world is a peaceful world but not simply that – it is also one where the practice of educational philosophy is alive and well, and keeping that possible future alive requires a commitment to the practices and communities that make educational philosophy.

A life built around the support of this general ideal can be achieved by just about any philosopher of education committed to “humanism” and “humanistic education” in the senses employed by scholars like Edward Said (Said, 1979/1994). Beyond this, though, if pressed to say more, my current thinking is that the practice of “immanent critique” (Jaeggi, 2018) with regard to education and educational research probably offers, to my mind, the most useful additional (albeit long-term) contribution to world peace that philosophers of education *qua* educational philosophers can hope to make. What follows is a short example taken from my own small corner of the world.

Historically, the term “*testimonio*” has most often been used to refer to a body of mid-to-late 20th century Latin American (often Indigenous) resistance literature. First-personal (often transcribed) narratives of Black enslavement and escape, Indigenous genocide and survivance, armed resistance, and the kidnapping and torture of political prisoners in Latin America came, over time, to be classified into a distinctive literary “genre” (and eventually into a canon of sorts) thanks to the efforts of politically motivated cultural institutions. In 1970, for instance, Casa de las Américas awarded the first *Premio Literario* for the category of *Testimonio Latinoamericano*. As *testimonios* migrated from speakers of Quechua, Nahuatl, and Aymara into the publications of Spanish and Portuguese collaborator-translators, or from illiterate Spanish and Portuguese-speakers toward their literate collaborator-transcribers, and then all of these eventually into English as translations crossed the equator into the Global North, these stories (and the unique first-personal form that they took) came to be received in different ways and were used for different purposes by political activists, professors of language and literature, and K-12 teachers in the United States. Once lauded as a discursive instrument for proletarian liberation in Latin America, enthusiasm for the liberatory potential of *testimonios* had, by the late 1990s, faded significantly among North American literary critics.

Curiously, starting at around the same time, the concept (and its politically dramatic history) gained a new following among qualitatively minded Latine¹ educational researchers. Now, however, rather than being interpreted primarily as a *genre* of quasi-literary, quasi-autobiographical representations of extreme suffering, violence, deprivation, dispossession, retaliation, and so on, *testimonio* became slowly rendered into a kind of “technique” or “method,” modeled after other methods commonly deployed in social scientific research. For

¹ “Latine” is a gender-neutral used to refer to people with Latin American heritage.

example, recent studies have referred to *testimonio* as something that is “used,” “utilized,” or “implemented.” Just as often, education researchers have described *testimonio* as a “methodology” that morally guides, conceptually frames, or otherwise supports the interpretation and justification of qualitative studies. It seems more and more that Latine qualitative researchers have come to leverage the concept of *testimonio* to signal an alliance to left-liberal political goals while (implicitly or explicitly) claiming that the reliance on a concept originating in a Latin American intellectual-cultural tradition does some kind of work toward ameliorating something, whether that “something” is described in terms of epistemic injustice, historical misrepresentation and misrecognition, or a centering of historically dominant “voices.” It also, of course, helps secure valuable lines on resumes reviewed by deans and provosts at majority-white institutions who are eager to promote diversity (and relieve themselves of some guilt along the way).

Decolonial thinkers like Aníbal Quijano (Quijano, 2000), Enrique Dussel (Dussel, 1995, 2008), Sylvia Wynter (Wynter, 2003), and Frantz Fanon (Fanon, 1961/2005) have shown how colonialism has shaped the very identity categories that adherents of liberal identity politics seek to promote, often with a shadow essentialism that is easily obscured by token gestures of loyalty to a belief in “overlapping” or “intersecting” (though never quite “fictitious”) identities. Some have also pointed out that the more holistic quest for recognition and redistribution originally pursued by theorists of identity politics has too often devolved, in practice, into an inert (and often counterproductive) politics of deference (Táíwò, 2022). When one’s ethical commitment isn’t to the identification and remembrance of suffering *per se* but rather to strengthening a positional advantage for *oneself* in a capitalist system of academic production – and doing so by invoking much more extreme examples of suffering by members of one’s historically oppressed ethnic *group* – then it is easy to understand how the life stories of tenured Latine professors in U.S. universities start getting framed as *testimonios* as well.

I imagine there is a genuine component of the move to redescribe run-of-the-mill interview studies as *testimonio* studies. But overall, the conceptual drift has gone too far. It is time to paddle back to where *testimonio* came from — only this time, without the implicit requirement of turning to one’s own experiences, and without essentializing anything about “Latines,” “Latinidad,” or the “Latin American experience.” One way to start, in our current political moment, is to look for *testimonios* in the ongoing Gaza genocide and scholasticide. In that corner of the world, there are individuals who are helping to create *testimonios* in the sense of the word I believe matters most: *testimonio* understood as urgently needed evidence of suffering from extreme and unjust political violence, endured by those who are in that moment so powerless and incapacitated (or perhaps dead already) that the evidence cannot come to light without the assistance of a more powerful interlocutor. Some of the starkest examples of *testimonios* produced in late 2023 and throughout 2024 exist thanks to the work of photographers, videographers, correspondents, interviewers, archivists, journalists, translators, researchers, forensic analysts, investigators, and lawyers at organizations such as the Al Mezan Center for Human Rights, Amnesty International, Human Rights Watch, the Palestinian Center for Human Rights, B’Tselem (the Israeli Information Center for Human Rights in the Occupied Territories), the Israeli Public Committee Against Torture in Israel, and the UN’s Independent International Commission of Inquiry on the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and Israel. (I count also the work of social media analysts, emergency responders, and citizen journalists, who have been crucial co-producers

of *testimonio* since the advent of social media.) By allowing the concept of *testimonio* to drift in a different direction – eastward rather than vertically up the economic ladder – such that it can also encompass the experiences of Hind Rajab (Williamson, 2024), Sidra Hassouna (Sinmaz, 2024), and Sha'ban al-Dalou (Shbair, 2024), then Latin American educational researchers will be loosening, however, slightly, their ideological commitment to Latinidad. And the more philosophers of education can identify and encourage others to question their commitments to this sort of colonial construction – to see how identity politics and symbolic representation, detached from economic critique, reinforces individualism and inequality – then the greater their chance, I hope, of contributing to world peace.

Notes on Contributor

Tomas de Rezende Rocha studies education from a philosophical perspective, often by identifying and addressing problems of educational justice and equity. He is currently focused on problems that emerge in the contexts of contemplative education, teacher strikes and teacher unionization, qualitative methodology, and climate change education. Rocha is co-editor of *Teachers and Philosophy* (SUNY Press, 2025), a project that paired teachers with academic philosophers of education to co-write essays inspired by Mary Louise Pratt's notion of the 'contact zone'. He is also an associate editor of *LÁPIZ*, the journal of the Latin American Philosophy of Education Society (LAPES). Contact: trocha@uw.edu <https://orcid.org/0000-0002-1719-7570>

پژوهش‌نامه مبانی تعلیم و تربیت

مقاله پژوهشی

<https://fedu.um.ac.ir>

دسترسی آزاد

جستجوی «تستمونیو» در نسل‌کشی غزه

توماس دُرْزِنْدِ رُوشَا

استادیار، دانشگاه واشنگتن، ایالات متحده آمریکا. trocha@uw.edu

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۹/۰۷	تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۱۰/۲۰	تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۲/۱۳	تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۳/۲۱
استناد: توماس دُرْزِنْدِ رُوشَا. (۱۴۰۴). جستجوی «تستمونیو» در نسل‌کشی غزه. پژوهش‌نامه مبانی تعلیم و تربیت، ۱۴(۲)، ۱۰۵-۱۱۷. doi: 10.22067/fedu.2025.46543			

چکیده

این مقاله نقش فلسفه تربیتی در ترویج صلح جهانی را از طریق بررسی منازعات تاریخی و معاصر بررسی می‌کند. در حالی که متفکران - از افلاطون تا نادرینگز - بر این باورند که فلسفه فضایل سیاسی و زندگی اخلاقی را می‌پرورد، منتقدانی چون آرنست و رورتی در اثربخشی سیاسی آن تردید می‌کنند. مقاله با تکیه بر منظرهای استعمارزدایانه و مارکسیستی، محدودیت‌های گفتمان فلسفی جدا از مبارزات مادی را بررسی می‌کند. سپس به نقد دگرگونی «تستمونیو» از یک ژانر ادبیات مقاومت به ابزاری در پژوهش‌های دانشگاهی می‌پردازد و استدلال می‌کند که این تغییر، هدف اصلی آن را از سیاسی بودن تهی می‌نماید. در عوض، مقاله خواستار بازگشت به «تستمونیو» به عنوان شاهدی فوری از بی‌عدالتی است، به ویژه در بحران جاری غزه. با پذیرش نقد درونی و مقاومت در برابر مصادره ایدئولوژیک، فیلسوفان تربیتی می‌توانند از طریق درگیری انتقادی با مبارزات جهانی، در تحقق صلح سهمیم باشند.

واژه‌های کلیدی: تستمونو و مقاومت، نسل‌کشی غزه، منظرهای استعمارزدایانه، صلح و مشارکت سیاسی.

موضوع این شماره ویژه —سهم فیلسوفان تربیت در جهانی پر آشوب: دعوت از پژوهشگران با نگرش فلسفی برای مشارکت در صلح جهانی— موضوعی همواره مطرح و در عین حال بحث‌برانگیز است. «همواره مطرح»، زیرا پرسش از نقش و تأثیر فلسفه در جهان، قدمتی به درازای خود فلسفه دارد. افلاطون بر آموزش عقلانی فیلسوف —حاکمان تأکید می‌کرد (Plato, 1992)؛ ایمانوئل کانت فلسفه را برای درک ضرورت عقلانی صلح ضروری می‌دانست (Kant, 1795/1983)؛ و گئورگ ویلهلم فریدریش هگل به امکان تکوین «زندگی اخلاقی» از طریق تفکر فلسفی امید داشت (Hegel, 1820/1991). ژان-ژاک روسو (Rousseau, 1762/1979)، جان دیویی (Dewey, 1916/1997)، نل نادینگز (Noddings, 2013)، مکسین گرین (Greene, 2000, 2018) و بسیاری دیگر استدلال کرده‌اند که نوعی خاص از تفکر، درک، گفتمان یا تربیت فلسفی برای غلبه بر ملی‌گرایی، هم‌زیستی مسالمت‌آمیز، حل تعارضات، توسعه عادات دموکراتیک، پرورش تخیل و همدلی و ترویج ارزش‌های انسانی ضروری است.

فلاسفه همچنین الهام‌بخش فلسفه‌هایی —به معنای «روش‌های زندگی» (Hadot, 1995) یا «اشکال زندگی» (Jaeggi, 2018)— بوده‌اند که گفته می‌شود می‌توانند به صلح و هماهنگی بیشتر بینجامند: رواقی‌گری، کنفوسیانیسم، فمینیسم، بودیسم، اومانیسم سکولار، گاندیسم، لیبرالیسم، پان‌آفریقانیسم و غیره. فهرست کامل آن‌ها بسیار طولانی‌تر از آن است که بتوان در اینجا گنجانند.

به‌طور خلاصه، فلاسفه تقریباً همواره کوشیده‌اند فلسفه و مکاتب فلسفی را به گونه‌ای توصیف کنند که به‌نوعی در ایجاد صلح جهانی نقش داشته باشند.

بحث‌برانگیز: از آن‌رو که همه بر این باور نیستند که پژوهش‌های با رویکرد فلسفی می‌توانند سهم قابل‌توجهی در بهبود سیاست‌ورزی داشته باشند، چه برسد به مسئله‌ای به‌ظاهر، نشدنی و بااهمیت همچون «صلح جهانی». هانا آرنت (Arendt, 1951/2024, 1958/2018) گرچه بی‌فکری را یکی از ریشه‌های خشونت سیاسی می‌دانست، نسبت به سهم تاریخی فلسفه در سیاست بدبین بود. ابرونیست‌های لیبرال چون ریچارد رورتی (Rorty, 2000) ممکن است اساساً در این تردید کنند که فلسفه «مأموریت» یا «وظیفه‌ای» دارد (p. 19) — شاید فیلسوفان صرفاً کسانی‌اند که با سنتی خاص از اندیشه آشنا هستند و می‌توانند (در بهترین حالت، همانند هگل اما با نگاهی متفاوت) کمک کنند «زمانه‌ی خویش را در قلمرو اندیشه نگاه دارند» (p. 20). (شاید جغد مینروا واقعاً فقط هنگام غروب پرواز می‌کند.)^۱

^۱. این تشبیه بیان‌کننده‌ی این نکته است که دانایی فقط در پایان جست‌جو و همیشه پس از ادراک وقایع به وجود می‌آید.

مسئله این نیست که فلسفه ذاتاً کارکرد اجتماعی ندارد، بلکه شاید در برابر نازی‌ها و دیگر زورگویان «هیچ کارایی» ندارد (p. 16). شاید بتوان نازی‌ها و زورگویان را (در بهترین حالت‌های ممکن) با استدلال‌های فلسفی اصلاح کرد، اما به مراتب محتمل‌تر است که باید با آنان مقابله کرد - افشا، تمسخر، شکست سیاسی و سازماندهی بهتر - یا در بدترین حالت‌ها، در میدان نبرد.

برای فیلسوفان تعلیم و تربیت با گرایش‌های سوسیالیستی، کارآمدی اجتماعی تأمل و تحلیل فلسفی در گرو آن است که آیا از کنش سیاسی پشتیبانی می‌کند یا آن را خنثی می‌سازد. تحلیل و گفت‌وگوی فلسفی درباره صلح، ارزش‌های دموکراتیک، اصول لیبرال و امثال آن، اگر از مبارزه طبقاتی جهانی گسسته شود - آنچه پائولو فریره (Freire, 2018) آن را به عنوان حرف‌های بی‌عمل و انتزاعی رد می‌کند (p. 87) - در واقع فقط به تثبیت جامعه سرمایه‌داری از راه انفعال سیاسی کمک می‌کند و شرایط بیگانگی اجتماعی، ستم اقتصادی، جنایت‌های ناشی از استیصال، نفرت و خشونت مبتنی بر قومیت و جنسیت را تداوم می‌بخشد.

از آن‌جا که بسیاری از درگیری‌های خشونت‌آمیز از آثار بی‌ثبات‌کننده و فلاکت‌آفرین رقابت اقتصادی میان قدرت‌های سرمایه‌داری ناشی می‌شوند و سوداگران جنگ نیز به آن دامن می‌زنند، دستیابی به صلح پایدار مستلزم (ولو نه تضمین‌کننده) عبور از سرمایه‌داری به عنوان نظم اجتماعی نهادینه‌شده و سلطه‌گر جهانی است. این چه معنایی برای فیلسوف تربیتی پس از مارکس دارد؟ آیا این امر به او دلیلی برای پیوستن به مبارزه انقلابی می‌دهد؟ انگیزه‌ای برای مشارکت در ساختن و تقویت نهادهای دموکراتیکی چون اتحادیه‌های کارگری فراهم می‌کند؟ و در پایین‌ترین سطح، شاید دلیلی برای مخالفت علنی با جنگ‌های امپریالیستی به دست دهد؟

من مطمئن نیستم که فیلسوفان تربیت چه کاری برای صلح جهانی می‌توانند انجام دهند که اساساً متفاوت از کاری باشد که هر فرد دیگری نیز می‌تواند در گوشه‌ی کوچک خود از جهان انجام دهد. با این حال، به دلایلی که خودم هم دقیقاً نمی‌دانم، کاملاً به این باور رسیده‌ام که جهانی عاقلانه‌تر و صلح‌آمیزتر، جهانی خواهد بود که سرشار از پژوهش‌های تربیتی با رویکردی فلسفی باشد. به گمانم همین چشم‌انداز است که بیش از هر محاسبه‌ی ابزاری درباره‌ی اثر علی کار من بر صلح جهانی، مرا به ادامه راه ترغیب می‌کند.

به راحتی می‌توانم تصور کنم که بسیاری از «شغل‌های غیرمفید» (Graeber, 2019) در صورت حرکت به سوی صلح جهانی به فراموشی سپرده شوند، اما نمی‌توانم دنیایی بهتر را تصور کنم که در آن نیاز یا تمایلی به فلسفه‌ورزی درباره‌ی تربیت وجود نداشته باشد.

پس، پاسخ کلی و محتاطانه‌ام این است: دنیای خوب، دنیایی صلح‌آمیز است، اما نه فقط همین – بلکه دنیایی است که در آن فلسفه تعلیم و تربیت زنده و پویاست و زنده نگه‌داشتن آن آینده ممکن، نیازمند پابندی به سنت‌ها، کنش‌ها و اجتماعی است که فلسفه تربیت را می‌سازند.

زندگی‌ای که بر پایه حمایت از این آرمان کلی بنا شده باشد، برای هر فیلسوف تعلیم و تربیتی که به انسان-گرایی و «آموزش انسان‌گرایانه» – به معنایی که اندیشمندانی چون ادوارد سعید (Said, 1979/1994) به کار می‌برند – پایبند باشد، قابل دستیابی است.

اما اگر بخواهم چیزی بیش از این بگویم، تفکر کنونی من این است که تمرین «نقد درونی» (Jaeggi, 2018) در زمینه تربیت و پژوهش تربیتی، احتمالاً مفیدترین سهم افزوده (هرچند بلندمدت) را برای صلح جهانی فراهم می‌آورد که فیلسوفان تربیت، به‌مثابه فیلسوف تربیت، می‌توانند امید به ایفای آن داشته باشند. آن‌چه در ادامه می‌آید، نمونه‌ای کوتاه از گوشه‌ی کوچک دنیای خودم است.

در طول تاریخ، واژه «تستیمونیو» بیش از هر چیز به مجموعه‌ای از آثار ادبی مقاومت در آمریکای لاتین در نیمه دوم قرن بیستم (که اغلب از جوامع بومی سرچشمه گرفته‌اند) اطلاق شده است. این آثار شامل روایت‌های اول‌شخص (که غالباً به صورت مکتوب در آمده‌اند) درباره بردگی و فرار سیاه‌پوستان، نسل‌کشی و بقای بومیان، مقاومت مسلحانه و ربایش و شکنجه زندانیان سیاسی در آمریکای لاتین هستند. با گذر زمان، این روایت‌ها به لطف تلاش نهادهای فرهنگی دارای انگیزه‌های سیاسی، در قالب یک «ژانر» ادبی متمایز (و در نهایت، نوعی «دست‌نوشته» یا «سنت ادبی» تثبیت شده) دسته‌بندی شدند.

برای مثال، در سال ۱۹۷۰، نهاد «کازا دِ لاس آمریکاس» نخستین جایزه ادبی روان‌تر و مفهوم‌تر را در بخش «تستیمونیوی آمریکای لاتین» اهدا کرد.

با انتقال تستیمونیوها از زبان‌هایی چون کچوا، ناهواتل و آیمارا به نشریات مترجم-همکار اسپانیایی‌زبان و پرتغالی‌زبان، یا از گویش‌وران بی‌سواد اسپانیایی و پرتغالی به نویسندگان-مکتوب‌کنندگان باسواد و سپس با عبور ترجمه‌ها از خط استوا و ورود به جهان شمالی به زبان انگلیسی، این روایت‌ها (و شکل اول‌شخص منحصر به فردشان) به شیوه‌هایی متفاوت دریافت شده و توسط کنشگران سیاسی، استادان زبان و ادبیات و معلمان مدارس تمامی مقاطع در ایالات متحده برای اهداف گوناگون به کار رفتند.

در حالی که این آثار زمانی به‌عنوان ابزاری گفتمانی برای رهایی پرولتاریا در آمریکای لاتین ستایش می‌شدند، تا اواخر دهه ۱۹۹۰، شور و شوق نسبت به ظرفیت رهایی‌بخش تستیمونیو در میان منتقدان ادبی آمریکای شمالی به‌طور محسوسی کاهش یافته بود.

جالب آن‌که تقریباً از همان زمان، این مفهوم (و تاریخ سیاسی-نمایشی آن) پیروان جدیدی در میان پژوهشگران آموزشی لاتین‌تبار با گرایش کیفی پیدا کرد؛ اما این بار، تستیمونیو دیگر نه به‌عنوان ژانری شبه‌ادبی و شبه‌زندگی‌نامه‌ای که روایتگر رنج شدید، خشونت، محرومیت، سلب مالکیت، مقاومت و انتقام است، بلکه به‌تدریج به نوعی «تکنیک» یا «روش» بدل شد که از دیگر روش‌های رایج در پژوهش‌های علوم اجتماعی الگو می‌گرفت.

برای نمونه، مطالعات اخیر از تستیمونیو به‌عنوان چیزی که «استفاده می‌شود»، «به‌کار گرفته می‌شود» یا «پیاپیاده‌سازی می‌شود» یاد کرده‌اند. پژوهشگران تربیت نیز به‌کرات، تستیمونیو را به‌عنوان «رویکرد روش‌شناختی» توصیف کرده‌اند که از نظر اخلاقی راهنماست، از نظر مفهومی چارچوب می‌دهد، یا به‌طور کلی پشتیبانی از تفسیر و توجیه پژوهش‌های کیفی را بر عهده دارد.

به‌نظر می‌رسد که پژوهشگران کیفی لاتین‌تبار بیش‌ازپیش از مفهوم تستیمونیو برای اعلام هم‌سویی با اهداف سیاسی چپ-لیبرال استفاده می‌کنند، در حالی که (به‌طور ضمنی یا آشکار) مدعی‌اند که تکیه بر مفهومی برآمده از سنت فکری-فرهنگی آمریکای لاتین، نوعی کارکرد ترمیمی دارد—چه این «ترمیم» به‌صورت رفع بی‌عدالتی معرفتی، اصلاح تحریفات تاریخی، یا تمرکززدایی از «صداها» تاریخی غالب توصیف شود. البته چنین رویکردی طبعاً به پژوهشگران کمک می‌کند تا موارد ارزشمندی به رزومه‌ی خود بیفزایند—رزومه‌هایی که توسط رؤسا و مدیران نهادهای عمدتاً سفیدپوست بررسی می‌شوند؛ کسانی که مشتاق‌اند تنوع را ترویج کنند (و در این میان، اندکی از احساس گناه خود نیز بکاهند).

اندیشمندان استعمارستیز مانند آنیبال کیخانو (Quijano, 2000)، انریکه دوسل (Dussel, 1995, 2008)، سیلویا وینتر (Wynter, 2003) و فرانتس فانون (۲۰۰۵/۱۹۶۱) نشان داده‌اند که استعمار چگونه همان دسته بندی‌های هویتی را شکل داده که هواداران سیاست لیبرال تلاش دارند، ترویج کنند—و این کار را اغلب با نوعی ذات‌باوری پنهان انجام می‌دهند که به‌سادگی زیر پوشش وفاداری نمادین به باورهای همچون «هم‌پوشانی» یا «تلاقی» هویت‌ها پنهان می‌ماند، هرچند این هویت‌ها هرگز واقعاً «ساختگی» فرض نمی‌شوند.

برخی نیز اشاره کرده‌اند که تلاش جامع‌تری که نظریه‌پردازان سیاست هویت در ابتدا برای به رسمیت‌شناسی و بازتوزیع دنبال می‌کردند، در عمل اغلب به سیاستی خنثی (و گاه زیان‌بار) از نوعی تسلیم تبدیل شده است (Táíwò, 2022).

زمانی که تعهد اخلاقی فرد نه به شناسایی و یادآوری رنج، بلکه به تقویت موقعیت خود در نظام سرمایه‌داری تولید دانشگاهی معطوف باشد—و این کار از طریق استناد به نمونه‌های بسیار شدیدتری از رنج اقوام ستمدیده در طول تاریخ انجام شود—به راحتی می‌توان فهمید که چگونه روایت زندگی استادان رسمی لاتین‌تبار دانشگاه‌های ایالات متحده نیز به تدریج در قالب تستیمونیو عرضه می‌شود.

تصور می‌کنم در این حرکت برای بازتوصیف مطالعات مصاحبه‌ای معمولی به عنوان مطالعات تستیمونیو، عنصری اصیل نیز وجود دارد؛ اما در مجموع، این انحراف مفهومی بیش از اندازه رخ داده است. اکنون زمان آن رسیده که به سرمنشأ تستیمونیو بازگردیم—البته این بار بدون نیاز ضمنی به بازگشت به تجربه‌های شخصی و نیز بدون اختصاص آن به «لاتین‌تبارها»، «هویت لاتین» یا «تجربه آمریکای لاتین».

یکی از راه‌های آغاز، در موقعیت سیاسی فعلی ما، جست‌وجوی تستیمونیو در نسل‌کشی و نسل‌زدایی علمی جاری در غزه است. در آن گوشه از جهان، افرادی هستند که به تولید تستیمونیو کمک می‌کنند؛ به معنایی که به گمان من، مهم‌ترین معناست: تستیمونیو به عنوان سندی ضروری و فوری از رنج ناشی از خشونت سیاسی شدید و ناعادلانه، علیه کسانی که در آن لحظه چنان بی‌قدرت و بی‌پناه‌اند (و شاید از پیش جان‌باخته‌اند) که این گواهی، بدون یاری یک میانجی قدرتمندتر، نمی‌تواند به روشنی افشا شود.

برخی از بارزترین نمونه‌های تستیمونیو که در اواخر ۲۰۲۳ و در طول سال ۲۰۲۴ ثبت شده‌اند، مدیون تلاش عکاسان، فیلم‌برداران، خبرنگاران، مصاحبه‌کنندگان، آرشیو، روزنامه‌نگاران، مترجمان، پژوهشگران، کارشناسان پزشکی قانونی، بازپرس‌ها و وکلایی در نهادهایی همچون «مرکز حقوق بشر المیزان»، «سازمان عفو بین‌الملل»، «دیده‌بان حقوق بشر»، «مرکز حقوق بشر فلسطین»، «B'Tselem» (مرکز اطلاعات اسرائیل برای حقوق بشر در سرزمین‌های اشغالی)، «کمیته عمومی مبارزه با شکنجه در اسرائیل» و «کمیسیون مستقل بین‌المللی تحقیق سازمان ملل درباره سرزمین‌های اشغالی فلسطین از جمله اورشلیم شرقی و اسرائیل» است. (من همچنین کار تحلیل‌گران شبکه‌های اجتماعی، نیروهای امدادی و روزنامه‌نگاران شهروندی را در این فهرست می‌گنجانم؛ کسانی که از آغاز عصر رسانه‌های اجتماعی، نقش آفرینان اساسی در تولید تستیمونیو بوده‌اند.)

با امکان دادن به چرخش مفهومی تستیمونیو در جهتی دیگر—به سوی شرق، نه به سمت بالا در نردبان اقتصادی—تا جایی که بتواند تجربه‌هایی چون هند رجب^۱ (Williamson, 2024)، صدره حسونه^۲ (Sinmaz, 2024) و شعبان الدلو^۳ (Shbair, 2024) را نیز در بر بگیرد، پژوهشگران تربیتی آمریکای لاتین، هرچند اندک، از تعهد ایدئولوژیک خود به لاتین‌گرایی فاصله خواهند گرفت. به هر میزان که فیلسوفان تربیتی امکان‌شناسایی و ترغیب دیگران به پرسشگری راجع به تعهدشان به این نوع ساختارهای اجتماعی را داشته باشند—و نشان دهند که سیاست‌های هویتی و تصویرسازی نمادین، جدا از نقد اقتصادی، به نابرابری و فردگرایی دامن می‌زنند—احتمال آن که بتوانند سهمی در صلح جهانی داشته باشند نیز، به گمانم، بیشتر خواهد شد.

درباره نویسنده

«توماس درزنده روشا» به مطالعه تربیت از منظر فلسفی و غالباً از طریق شناسایی و پرداختن به مسائل مربوط به عدالت و برابری آموزشی، می‌پردازد. تمرکز کنونی او بر مسائلی است که در زمینه‌های آموزش تأمل‌محور، اعتصاب‌ها و اتحادیه‌های معلمان، روش‌شناسی کیفی و آموزش تغییرات اقلیمی پدیدار می‌شوند. روشا ویراستار همکار کتاب معلمان و فلسفه (انتشارات دانشگاه ایالتی نیویورک، ۲۰۲۵) است—پروژه‌ای که در آن معلمان با همکاری فیلسوفان تربیتی مقالاتی با الهام از مفهوم «منطقه تماس» ماری لوئیز پرات نوشتند.

او همچنین سردبیر همکار مجله LÁPIZ، نشریه انجمن فلسفه آموزش (فلسفه تعلیم و تربیت) آمریکای لاتین (LAPES)، است.

تماس:

trocha@uw.edu

<https://orcid.org/0000-0002-1719-7570>

References

¹ Hind Rajab

² Sidra Hassouna

³ Sha'ban al-Dalou

- Arendt, H. (1951/2024). The origins of totalitarianism. *Mariner Books Classics*.
- Arendt, H. (1958/2018). 1998. The human condition. In: Chicago: University of Chicago Press.
- Dewey, J. (1916/1997). Democracy and education (1997 paperback ed.). In: New York: The Free Press.
- Dussel, E. (1995). *The Invention of the Americas. Eclipse of "the Other" and the Myth of Modernity* (M. D. Barber, Trans.).
- Dussel, E. (2008). *Twenty theses on politics* (G. Maher, Trans.). Duke University Press.
- Fanon, F. (1961/2005). The wretched of the Earth. R. Philcox trans., 1968. In: New York: Grove Press.
- Freire, P. (2018). Pedagogy of the Oppressed: 50th Anniversary Edition. In: Bloomsbury Academic.
- Graeber, D. (2019). *Bullshit Jobs: A Theory*. Simon & Schuster.
- Greene, M. (2000). *Releasing the imagination: Essays on education, the arts, and social change*. John Wiley & Sons.
- Greene, M. (2018). *The dialectic of freedom*. Teachers College Press.
- Hadot, P. (1995). Philosophy as a Way of Life: Spiritual Exercises from Socrates to Foucault. In: Blackwell.
- Hegel, G. W. F. (1820/1991). *Elements of the Philosophy of Right* (A. W. Wood, Ed.; H. B. Nisbet, Trans.). Cambridge University Press.
- Jaeggi, R. (2018). *Critique of forms of life*. Belknap Press.
- Kant, I. (1795/1983). *Perpetual Peace and Other Essays* (T. Humphrey, Trans.). Hackett Publishing.
- Noddings, N. (2013). Caring: A relational approach to ethics and moral education. In: University of California Press.
- Plato. (1992). *Republic (Grube Edition)*. Hackett Publishing.
- Quijano, A. (2000). Coloniality of power and Eurocentrism in Latin America. *Nepantla: Views from South*, 1(3), 533-580.
- Rorty, R. (2000). *Philosophy and social hope*. Penguin UK.
- Rousseau, J.-J. (1762/1979). *Emile: Or On Education* (A. Bloom, Trans.). Basic Books.
- Said, E. W. (1979/1994). Orientalism. 25th anniversary. In: Vintage Books New York.
- Shbair, B., & Solomon, E. (2024). He Dreamed of Escaping Gaza. The World Watched Him Burned Alive. *The New York Times*.
<https://www.nytimes.com/2024/10/20/world/middleeast/gaza-escape-burned.html>
- Sinmaz, E. (2024). Palestinian ambassador to UK says eight relatives killed in Israeli strikes in Rafah. *The Guardian*.
<https://www.theguardian.com/world/2024/feb/16/palestinian-ambassador-to-uk-says-eight-relatives-killed-in-israeli-strikes-in-rafah>
- Táíwò, O. m. O. (2022). *Elite capture: How the powerful took over identity politics (and everything else)*. Haymarket Books.
- Williamson, L. (2024). Hind Rajab, 6, found dead in Gaza days after phone calls for help. *BBC*. <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-68261286>
- Wynter, S. (2003). Unsettling the coloniality of being/power/truth/freedom: Towards the human, after man, its overrepresentation—An argument. *CR: The new centennial review*, 3(3), 257-337.